

OPINIA

dotycząca rozprawy habilitacyjnej oraz dorobku naukowego

dr JOANNY GÓRECKIEJ

w związku z postępowaniem o nadanie
stopnia doktora habilitowanego nauk humanistycznych

Przebieg kariery zawodowej Habilitantki

Pani dr Joanna Górecka uzyskała tytuł doktora nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa na podstawie rozprawy pt. *La communication académique orale et le développement de la pensée critique en contexte exolingue*, przygotowanej pod kierunkiem Pani prof. Weroniki Wilczyńskiej. Tytuł został nadany w 2003 roku przez ówczesną Radę Wydziału Neofilologii Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu. W latach 2003-2019 dr J. Górecka pracowała na stanowisku adiunkta w Zakładzie Dydaktyki Języków Romańskich UAM. Od 2019 roku Habilitantka pracuje zaś na stanowisku starszego wykładowcy w Zakładzie Akwizycji Języka i Glottodydaktyki. Jednostka stanowi część składową Instytutu Języków i Literatur Romańskich UAM. Dr Joanna Górecka ubiega się po raz pierwszy o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych na podstawie wniosku i wymaganej dokumentacji, przyjętych przez Radę Doskonałości Naukowej UW w dniu 12 grudnia 2022 r.

Z przedstawionej dokumentacji wyłania się spójny i satysfakcjonujący obraz dotychczasowego dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego Kandydatki. Za główne osiągnięcie naukowe, stanowiące podstawę ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, dr J. Górecka wskazuje monografię pt. *Konstruowanie wiedzy w pisemnych i asynchronicznych interakcjach online. Nowe możliwości dla dydaktyki języków obcych*, wydaną w roku 2022 (Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań, 328 stron). Recenzentkami wydawniczymi monografii były prof. dr hab. Jolanta Sujecka-Zajac oraz dr hab. Magdalena Sowa, prof UMCS.

Ocena dorobku naukowego Habilitantki

Dorobek naukowy dr J. Góreckiej obejmuje 47 prac naukowych, w tym 2 autorskie monografie, 2 monografie współautorskie, 20 rozdziałów w monografiach i 21 artykułów naukowych. Kandydatka wzięła udział w 46 konferencjach, w tym 6 konferencji współorganizowała bądź jako członek komitetu naukowego bądź jako członek komitetu organizacyjnego.

Wkład Habilitantki w monografie współautorskie jest rzędu 10-20%. Monografie, w których dr J. Górecka publikowała rozdziały, ukazały się głównie nakładem wydawnictw polskich. Tylko 2 publikacje tego typu zostały wydane przez wydawnictwa zagraniczne. Artykuły opublikowane zostały zasadniczo w 3 czasopismach, tj. *Neofilolog* (aktualna punktacja MEiN: 70 pkt.), *Studia Romanica Posnaniensia* (aktualna punktacja MEiN: 100 pkt.) oraz *Języki Obce w Szkole* (aktualna punktacja MEiN: 20 pkt.). Dr J. Górecka wzięła udział w 6 konferencjach zagranicznych, w tym 2 konferencjach w formie online, pozostałe konferencje odbyły się w różnych miastach w Polsce, przede wszystkim w Poznaniu i Koninie.

Do działalności naukowej Habilitantki zaliczyć należy udział w 5 zespołach badawczych. Projekty były realizowane w latach 1999-2022, trzy odbyły się w ramach międzynarodowej współpracy z uniwersytetami z Belgii, Francji i Słowacji. Kandydatka jest również członkiem zrzeszonym zespołu badawczego LIDILE na Uniwersytecie Rennes 2.

Dr J. Górecka ma recenzenckie doświadczenie: recenzowała 9 artykułów dla czasopisma *Neofilolog* i 4 rozdziały w monografiach we francuskich wydawnictwach *L'Harmattan* i *Presses Universitaires de Rennes*. Ponadto redagowała 4 numery czasopisma *Neofilolog*, a także 1 numer czasopisma *Studia Romanica Posnaniensia*. Jest również redaktorem językowym w czasopiśmie *Glottodidactica*.

Dr J. Górecka odbyła 5 staży naukowych we Francji i w Belgii, jest członkiem 3 towarzystw naukowych: Akademickiego Stowarzyszenia Romanistów Polskich *Plejada*, Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego oraz Polskiego Towarzystwa Lingwistyki Stosowanej.

Podsumowując część poświęconą ilościowej ocenie dorobku naukowego dr J. Góreckiej, stwierdzam, że: 1. kandydatka posiada bogaty i różnorodny dorobek naukowy; 2. publikacje i udział w konferencjach mają przede wszystkim charakter lokalny; 3. w dorobku dominują prace współautorskie; 4. indeks Hirscha na dzień wszczęcia postępowania wynosi 5, współczynnik Impact Factor wynosi 1, punktacja ministerialna wynosi 475 punktów, zaś liczba cytowań wynosi 59.

Jakościowa oceny dorobku Habilitantki.

Pola badawcze, którymi interesuje się dr J. Górecka, obejmują one następujące kwestie: 1. student jako myśliciel krytyczny w argumentacyjnym dyskursie akademickim; 2. nowe technologie w kształceniu językowym i akademickim; 3. rozwijanie kompetencji komunikacyjnej w dyskursie akademickim; 4. konstruowanie wiedzy podczas interakcji pisemnej i asynchronicznej online; 5. teksty literackie na lekcjach języka obcego.

W swoich pracach Kandydatka konsekwentnie podejmuje wyżej wymienione wątki badań, które są ze sobą powiązane, stanowią bowiem nierozzerwalne elementy kształcenia językowego, a w szczególności hybrydowej odmiany kształcenia, która jest osią przewodnią zarówno badań Habilitantki, jak i Jej doświadczeń i praktyki dydaktycznej.

Osią przewodnią badań jest student widziany jako myśliciel krytyczny. Dr J. Górecka zajmuje się najpierw opisem umiejętności prowadzenia dyskusji argumentacyjnej, która prowadzi do konstruowania specjalistycznej wiedzy. Punktem wyjścia jest relacja nauczyciel-student polegająca na negocjowaniu działań argumentacyjnych, a w przypadku nauczyciela również na kontroli dyskusji i na ocenie działań interakcyjnych w języku obcym. Pojawienie się interaktywnej edukacji wykorzystującej nowe technologie wyznaczyło kolejny kierunek badań dr J. Góreckiej. Habilitantka upatruje w tym procesie źródła nowych kompetencji komunikacyjnych i medialnych zarówno nauczyciela, jak i ucznia, ale równocześnie dostrzega potrzebę odpowiedniego przygotowania do korzystania z technologii w kształceniu językowym, zwłaszcza w kontekście wyrabiania sprawności słuchania wybranych gatunków dyskusji medialnej, a także w kontekście wyrabiania umiejętności konstruowania optymalnej sytuacji uczenia się w dyskusji. Obok wykorzystania autentycznych audycji dostępnych online w kształceniu językowym, Kandydatka podejmuje próbę przebadania roli tekstów literackich w konstruowaniu dyskursu argumentacyjnego.

Ważnymi aspektami stanowiącymi przedmiot naukowej refleksji Habilitantki są również: dydaktyka autonomizująca, motywacja uczniów do wyboru języka obcego w szkole, procesy oceniania, specyfika kursów online.

Śledząc ścieżkę rozwoju naukowego dr J. Góreckiej wyraźnie rysuje się wizerunek badaczki, która nieustrudzenie pogłębia swoją wiedzę, która podejmuje kolejne wyzwania badawcze i która jest otwarta na pracę zespołową (udział w licznych projektach badawczych, wiele tekstów Habilitantka pisze we współpracy).

Ocena osiągnięć dydaktycznych, popularyzatorskich i organizatorskich

W swoim macierzystym Instytucie dr J. Górecka pełni wiele funkcji dydaktycznych i organizacyjnych, między innymi jest opiekunem praktyk dydaktycznych, prowadzi hospitacje lekcji dyplomowych, zajmuje się koordynowaniem learningu. Wielokrotnie była członkiem komisji rekrutacyjnej na studia stacjonarne i niestacjonarne dla kierunku filologia romańska.

Kandydatka regularnie bierze udział w szkoleniach i kursach doskonalenia zawodowego.

Od 2005 roku Habilitantka jest sekretarzem Komitetu Okręgowego Olimpiady Języka Francuskiego w Poznaniu, zaś w latach 20010-2013, współpracując ze stowarzyszeniem PROF-Europe, była zaangażowana w organizację Olimpiady Języka Francuskiego na etapie ogólnopolskim.

Jeśli chodzi o działalność popularyzatorską Kandydatki, to podkreślić należy, że angażuje się w różne wydarzenia promujące język francuski. W tym zakresie Habilitantka jest członkiem jury konkursu tłumaczeniowego Ideo-TRANS, który organizuje Jej macierzysty instytut, była też jurorem w Konkursie Recytatorskim Poezji i Prozy Frankofońskiej, który odbył się w Poznaniu. W latach 2016-2018 prowadziła wykłady dla uczniów szkół średnich i podstawowych w województwie wielkopolskim. W 2020 roku dr J. Górecka wygłosiła wykład na Wydziale Neofilologii UAM w ramach wymiany tzw. dobrych praktyk w zakresie kształcenia na odległość. W 2014 roku prowadziła warsztaty dla studentów 3 roku studiów licencjackich w Instytucie Filologii Romańskiej UAM.

Za swoją działalność dydaktyczną, popularyzatorską i organizacyjną dr J. Górecką została dwukrotnie wyróżniona nagrodą zespołową III stopnia za osiągnięcia w pracy naukowej i dydaktycznej przyznaną przez Rektora UAM.

Ocena publikacji będącej podstawą przewodu habilitacyjnego pt.

Konstruowanie wiedzy w pisemnych i asynchronicznych interakcjach online. Nowe możliwości dla dydaktyki języków obcych

Wskazana przez dr J. Górecką publikacja z jednej strony zwięzcza dotychczasowe badania Habilitantki, a z drugiej strony stanowi ich rozszerzenie i uzupełnienie. W monografii dr J. Górecka skupia się na dwóch typach dyskusji akademickiej, tj. na dyskusji rzeczowej i na dyskusji krytycznej, w sytuacji interakcji pisemnych i asynchronicznych online. Rozprawa zredagowana jest - z dużą starannością - w języku polskim i miała dwóch recenzentów wydawniczych: Panią prof. dr hab. Jolantę Sujeczką-Zajac oraz Panią dr hab. prof. UMCS Magdalenę Sowę. Praca składa się z 6

rozdziałów, zawiera streszczenia w językach: polskim, angielskim i francuskim, a także kompletny spis źródeł w wersji papierowej i elektronicznej.

Cele rozprawy habilitacyjnej są wielorakie, jednak organizują się wokół dwóch osi, teoretycznej oraz empirycznej. Cele teoretyczne Autorka formułuje następująco: 1. refleksja nad specyfiką organizacji procesów nauczania/uczenia się języków obcych w kontekście online; 2. omówienie językoznawczych badań nad interakcją w kontekście argumentacyjnej komunikacji elektronicznej, tj. pisemnej i asynchronicznej; 3. analiza cech pisemnej i asynchronicznej komunikacji online w oparciu o specyfikę wspólnot użytkowników danego forum; 4. opis kompetencji komunikacyjnej w języku obcym w przypadku dyskusji rzeczowej i dyskusji krytycznej jako gatunków akademickich; 5. porównanie podstaw uczenia się poprzez interakcję w grupie w komunikacji bezpośredniej i elektronicznej; 6. przedstawienie zjawiska interakcji jako środka do konstruowania wiedzy w kontekście badań nad pisemnymi i asynchronicznymi interakcjami argumentacyjnymi online

Cele badań empirycznych są dwa: 1. zbadanie i opisanie cech pisemnych i asynchronicznych interakcji argumentacyjnych w kontekście modelu dyskusji rzeczowej i procesu konstruowania wiedzy w interakcji; 2. wyodrębnienie i opisanie potrzeb studentów uczących się online oraz opis działań nauczyciela, który wspomaga studenta w konstruowaniu wiedzy na podstawie interakcji argumentacyjnej online.

Habilitantka sumiennie i wyczerpująco zrealizowała wszystkie zamierzone cele.

Pierwszy rozdział rozprawy wprowadza w szeroko pojętą tematykę nauczania/uczenia się języków obcych na poziomie akademickim w oparciu o hybrydowe formy zajęć. Autorka postuluje konieczność rozwijania u uczących się i u nauczycieli kompetencji medialnej i umiejętności stosowania nowych technologii. Rozdział drugi poświęcony jest pojęciu forum jako podstawowej przestrzeni interakcji między uczącymi się i jako miejsce konstruowania znaczeń. W rozdziale trzecim Autorka rozwija wątek dydaktyki konstruktywistycznej w oparciu o kształcenie tradycyjne i o kształcenie zdalne. Traktuje interakcję argumentacyjną jako sytuację konstruowania wiedzy. Przyjmuje również, że przejawem interakcji argumentacyjnej w dyskursie są: dyskusja rzeczowa i dyskusja krytyczna. W rozdziale czwartym została podjęta tematyka komunikacji elektronicznej w kontekście francuskich badań wpisujących się w analizę dyskursu. Autorka skupia się na dwóch gatunkach dyskursu prowadzonego w przestrzeni medialnej, tj. list do redakcji oraz komentarze na forach małych wspólnot, gdyż są to formy pisemne i asynchroniczne oraz dotyczą aktualnych wydarzeń społecznych. Perspektywa dydaktyczna dyskusji online stanowi temat rozważań

zawartych w rozdziale piątym. Autorka omawia dwa narzędzia opisu działań w interakcjach online, tj. zadania dyskusji krytycznej i rzeczowej, które ukierunkowują myślenie krytyczne i modelują interakcję, oraz narzędzia obserwacji indywidualnego doświadczenia dydaktycznego. Rozdział szósty ma charakter empiryczny w kontekście kształcenia studentów kierunków filologicznych. Autorka proponuje model dyskusji rzeczowej, który uwzględnia działania wpływające na argumentację, na proces negocjowania znaczeń, na myślenie krytyczne oraz na indywidualne inicjowanie i podtrzymywanie interakcji przez uczących się. Ponadto Autorka nakreśliła zasady pracy nauczyciela w procesie konstruowania scenariusza opartego na dyskusji rzeczowej online.

Po lekturze monografii, nasuwają się następujące przemyślenia.

Pierwsza obserwacja dotyczy proporcji między refleksją teoretyczną a proponowanymi badaniami własnymi. Odniosłam wrażenie, że proporcje te nie zostały zachowane. Rozdziały od 1 do 5 zawierają rzetelną i skrupulatną prezentację dotychczasowego stanu badań w omawianych zakresach badawczych, jedynie rozdział 6 ma charakter empiryczny, przy czym stanowi sprawozdanie z przeprowadzonych badań, a nie ich szczegółowy opis. Sądzę, że właśnie ta część powinna być wyeksponowana w rozprawie, gdyż wnosi do badań istotny i oryginalny wkład.

Druga uwaga odnosi się do ilości celów badawczych, które założyła sobie Autorka rozprawy. Ograniczenie celów i próba sformułowania hipotez/problemu badawczego z całą pewnością przyczyniłoby się do uzyskania bardziej nośnego i przekonującego wyводу.

Powyższe uwagi nie umniejszają wartości naukowej rozprawy i nie mają wpływu na jej pozytywną ocenę, wynikają raczej z chęci podjęcia dyskusji z Autorką, która wpisuje się w akademicką tradycję.

Trzecia uwaga wiąże się z redakcją monografii, która zasługuje na uznanie. Przy tak kompleksowym opracowaniu Autorka do ostatniej strony utrzymała najwyższy poziom językowy, stylistyczny i redakcyjny.

W świetle tego co wyżej, uważam, że publikacja dr J. Góreckiej jest cennym opracowaniem naukowym, a co za tym idzie, spełnia wymagania stawiane rozprawom habilitacyjnym (wymóg określony w Ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dn. 20 lipca 2018 r. (wymóg określony w Ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018, Dział II, Rozdz. 3. Art. 219. 1a)

Konkluzja

Wobec powyższego stwierdzam, że zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2018 - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1669) całokształt dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego dr **Joanny Góreckiej** uzasadnia nadanie Jej stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie językoznawstwo.

Katarzyna Kwapisz-Osadnik